

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 281/09-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. septembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť B. Š., H., toho času v Ústave na výkon väzby N., zastúpeného advokátom JUDr. E. V., Advokátska kancelária, B., pre namietané porušenie jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 1 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Krajského súdu v Nitre sp. zn. 3 Tpo/64/2008 z 23. decembra 2008, sp. zn. 3 Tpo/17/2009 z 15. apríla 2009 a sp. zn. 3 Tpo/18/2009 z 15. apríla 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť B. Š. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. júla 2009 doručená sťažnosť B. Š., H., toho času v Ústave na výkon väzby N. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. E. V., Advokátska kancelária, B., pre namietané porušenie jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 1 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Tpo/64/2008 z 23. decembra 2008, sp. zn. 3 Tpo/17/2009 z 15. apríla 2009 a sp. zn. 3 Tpo/18/2009 z 15. apríla 2009.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 Tp/103/2008 zo 4. júla 2008 vzatý do väzby v zmysle ustanovenia § 72 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Okresný súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že z predloženého vyšetrovacieho spisu zistil konkrétne skutočnosti odôvodňujúce obavu, že sa sťažovateľ bude skrývať, prípadne ujde, keďže je stíhaný za zločin, pre ktorý ustanovenie zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov ustanovuje trest odňatia slobody s trestnou sadzbou od 20 do 25 rokov.

Okresný súd uznesením sp. zn. 1 Tp/192/2008 zo 16. decembra 2008 rozhodol o predĺžení lehoty väzby sťažovateľa do 17. apríla 2009. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že prípravné konanie nebolo možné ukončiť vzhľadom na obťažnosť veci, ako aj z dôvodu, že viacerí obvinení „boli na úteku“ a až následne boli na základe príkazov na zatknutie zatknutí. Ďalej, že všetky konkrétne skutočnosti odôvodňujúce väzbu, ktoré boli zistené v čase rozhodovania o vzatí sťažovateľa do väzby, naďalej trvajú, pretože sťažovateľ je stále stíhaný pre obzvlášť závažný zločin a jeho prepustením na slobodu hrozí zmarenie alebo sťaženie dosiahnutia účelu trestného konania. Podľa sťažovateľa je takéto odôvodnenie „zavádzajúce“, lebo pri posúdení dôvodov, o ktoré by sa mala väzba opierať, sa nemožno uspokojiť len s konštatovaním, že k zmene kvalifikácie predmetného skutku nedošlo, ale je potrebné vyhodnotiť dôkazy a na základe toho posúdiť dôvodnosť ďalšieho trvania väzby. Krajský súd sťažnosť sťažovateľa proti tomuto uzneseniu svojím rozhodnutím sp. zn. 3 Tpo/64/2008 z 23. decembra 2008 zamietol ako nedôvodnú, pretože sa stotožnil s argumentáciou okresného súdu.

Sťažovateľ považuje rozhodnutia okresného súdu aj krajského súdu za nezákonné aj z týchto dôvodov:

„- Krajský prokurátor v Nitre dňa 24.11.2008 podal na Okresný súd v Nitre návrh na predĺženie trvania väzby u obvineného B. Š. do 17.4.2009.

- Okresný súd v Nitre dňa 27.11.2008 stanovil termín verejného zasadnutia na 16.12.2008.

- Dňa 16.12.2008 sa na Okresnom súde v Nitre konalo verejné zasadnutie za účasti procesných strán. Tak ako to vidieť zo zápisnice z verejného zasadnutia zo dňa 16.12.2008

o 10.00 hod., sudkyňa pre prípravné konanie konštatovala, že u obvineného B. Š. bola lehota zachovaná.

Dôkaz: návrh

Podľa ustanovenia § 292 ods. 4 Trestného poriadku deň, čas a miesto verejného zasadnutia určí predseda senátu tak, aby... od doručenia predvolania na verejné zasadnutie bola lehota aspoň päť pracovných dní na prípravu.

Lehota päť pracovných dní na prípravu nebola dodržaná.

Podľa doručenky obvinenému B. Š. bolo doručené upovedomenie o konaní verejného zasadnutia a návrh Krajskej prokuratúry v Nitre dňa 10.12.2008. Lehota na prípravu na verejné zasadnutie sa začína počítať od 11.12.2008. Dňa 13.12.2008 a 14.12.2008 bola sobota a nedeľa, teda dni pracovného pokoja. Tieto dni sa do plynutia lehoty nezapočítavajú. Takto päť pracovných dní končí dňa 17.12.2008, a verejné zasadnutie sa tak môže konať najskôr dňa 18.12.2008.

Dôkaz: doručenka

Krajský súd v Nitre sa vo svojom uznesení zo dňa 23.12.2008 dopustil tých istých pochybení ako Okresný súd v Nitre.“

Sťažovateľ 20. januára 2009, 4. marca 2009 a 10. marca 2009 podal žiadosti o prepustenie na slobodu, v ktorých tiež požiadal, aby sa o nich rozhodovalo na verejnom zasadnutí, pretože sa chce vyjadriť ku skutku a k dôkazom vo vzťahu ku kvalifikácii, a tým aj k nedôvodnému ďalšiemu trvaniu väzby.

Dňa 19. marca 2009 podal prokurátor Krajskej prokuratúry v Nitre (ďalej len „prokurátor“) okresnému súdu návrh na predĺženie lehoty väzby. Okresný súd upovedomil sťažovateľa o vykonaní výsluchu k predmetnému návrhu 3. apríla 2009. V uvedený deň vypočul okresný súd sťažovateľa jednak k návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby, ako aj k jeho žiadostiam o prepustenie na slobodu. Okresný súd uznesením sp. zn. 1 Tp/52/2009 z 3. apríla 2009 rozhodol o predĺžení väzby sťažovateľa do 17. októbra 2009 a uznesením sp. zn. 1 Tp/11/2009 z 3. apríla 2009 rozhodol o zamietnutí žiadostí sťažovateľa o prepustenie na slobodu a takisto o neprijatí písomného sľubu sťažovateľa. O sťažnostiach podaných sťažovateľom proti týmto uzneseniam krajský súd rozhodol tak, že rozhodnutím sp. zn. 3 Tpo/17/2009 z 15. apríla 2009 prvostupňové rozhodnutie zrušil a sám

určil lehotu predĺženia väzby a rozhodnutím sp. zn. 3 Tpo/18/2009 z 15. apríla 2009 zamietol sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodnú.

Sťažovateľ na tomto mieste argumentuje, že „Zo zápisnice z výsluchu zo dňa 3.4.2009 ako aj z písomného vypracovania uznesení nie je zrejmé či súd konal na verejnom alebo neverejnom zasadnutí. V inom konaní konať nemohol. Na tom nič nemení ani zákon č. 5 z 3.12.2008 a č. 97 z 11.3.2009, ktorými sa mení a dopĺňa zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov. Zo zápisnice ako aj z uznesení vyplýva, že sa Okresný súd v Nitre opäť dostatočným spôsobom nezaoberal existenciou dôvodov väzby tak, ako som to už vyššie uviedol.

Dôkaz: zápisnica,

uznesenia

Krajský súd v Nitre vo svojich uzneseniach č. k. 3 Tpo/17/2009 a 3Tpo/18/2009 zo dňa 15.4.2009, sa opätovne dopustil chýb v rozsahu v akom som to už vyššie uviedol.“.

Na základe všetkých uvedených skutočností sťažovateľ v závere navrhuje, aby ústavný súd vo veci nálezom takto rozhodol:

- „1. Krajský súd v Nitre v konaniach vedených pod č. k. 3Tpo/64/2008, zo dňa 23.12.2008, 3 Tpo/17/2009, zo dňa 15.4.2009 a 3Tpo/18/2009 porušili základné práva B. Š. zaručené v čl. 17 ods. 1 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo zaručené v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenia Krajského súdu v Nitre č. k. 3 Tpo/64/2008, 3 Tpo/17/2009 a 3 Tpo/18/2009 zrušuje.
3. Priznáva proti Krajskému súdu v Nitre primerané finančné zadostučinenie v sume 30.000 EUR.
4. Krajský súd v Nitre je povinný zaplatiť náhradu trov konania B. Š. v sume 246 EUR (dva krát po 115,90 a dva krát paušál po 6,95) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. E. V. do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

Ústavný súd sa bez toho, aby sťažovateľ vyzýval na opravu sťažnosti, vysporiadal s nedostatkom petitu sťažnosti, v ktorom sťažovateľ poukazuje na porušenie svojich práv slovným označením – konaním. Z obsahu petitu a samotnej sťažnosti však vyplýva, že mal

na myslí uznesenia prijaté v daných konaniach, pretože špecifikuje námietku porušenia svojich práv uvedením konkrétneho dátumu zodpovedajúcemu prijatému uzneseniu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom skúmal, či spĺňa zákonom predpísané náležitosti podľa § 20 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde a či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti vychádzal z toho, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov ustanovených v zákone.

Podľa ustanovenia § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

V zmysle judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd vyslovil, že uzneseniami krajského súdu sp. zn. 3 Tpo/64/2008 z 23. decembra 2008, sp. zn. 3 Tpo/17/2009 z 15. apríla 2009 a sp. zn. 3 Tpo/18/2009 z 15. apríla 2009 bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom namieta v petite sťažnosti porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru v prvom rade uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tpo/64/2008 z 23. decembra 2008.

Ústavný súd na základe súčinnosti poskytnutej okresným súdom zistil, že namietané uznesenie krajského súdu bolo sťažovateľovi doručené poštou 19. januára 2009 a jeho právnomu zástupcovi 16. januára 2009. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v rámci ktorej vyslovil, že pri právoplatnom rozhodnutí podľa Trestného poriadku, ktoré sa sťažovateľovi v odpise doručuje a ktorým mali byť porušené jeho základné práva alebo slobody, je pre začiatok plynutia lehoty dvoch mesiacov podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde rozhodujúce doručenie odpisu tohto rozhodnutia sťažovateľovi, avšak nie jeho právnomu zástupcovi (napr. III. ÚS 90/03, III. ÚS 188/03).

Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde možno sťažnosť podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu.

V zmysle judikatúry ústavného súdu pri právoplatnom rozhodnutí vydanom v trestnom konaní je pre začiatok plynutia lehoty dvoch mesiacov podľa citovaného

ustanovenia zákona o ústavnom súde rozhodujúci moment náležitého oznámenia rozhodnutia sťažovateľovi, ktorým je buď vyhlásenie rozhodnutia v prítomnosti sťažovateľa, alebo doručenie rovnopisu rozhodnutia (napr. III. ÚS 186/02, III. ÚS 90/03, III. ÚS 37/08).

Ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 22/02 uvádza: „Sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany ústavnosti. Jednou zo zákonných podmienok na prijatie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, teda v lehote dvoch mesiacov od kvalifikovanej právnej skutočnosti.“

Sťažovateľ sa na ústavný súd obrátil sťažnosťou z 26. júna 2009 odoslanou na poštovú prepravu 27. júna 2009 a doručenou ústavnému súdu 1. júla 2009. Právoplatné rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 3 Tpo/64/2008 z 23. decembra 2008 bolo sťažovateľovi doručené poštou 19. januára 2009. Lehota na včasné doručenie sťažnosti v tomto prípade sťažovateľovi skončila 19. marca 2009. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a práva zaručeného čl. 5 ods. 4 dohovoru označeným rozhodnutím krajského súdu po lehote dvoch mesiacov od kvalifikovanej právnej skutočnosti (doručenia namietaného rozhodnutia).

Vzhľadom na to, že k podaniu sťažnosti došlo po uplynutí zákonom ustanovenej dvojmesačnej lehoty (obdobne napr. III. ÚS 301/04, III. ÚS 315/05), ktorej zmeškanie nemožno odpustiť, ústavný súd sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a práva zaručeného čl. 5 ods. 4 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tpo/64/2008 z 23. decembra 2008 odmietol ako podanú oneskorene.

Ústavný súd následne pristúpil k preskúmaniu uznesenia krajského súdu sp. zn. 3 Tpo/17/2009 z 15. apríla 2009 a uznesenia sp. zn. 3 Tpo/18/2009 z 15. apríla 2009. Z obsahu sťažnosti, jej príloh a tiež na základe súčinnosti poskytnutej okresným súdom ústavný súd zistil, že proti sťažovateľovi je vedené väzobné trestné stíhanie. Sťažovateľ bol vzatý do väzby uznesením okresného súdu sp. zn. 1 Tp/103/2008 zo 4. júla 2008.

Následne mu bola väzba predĺžená do 17. apríla 2009 uznesením okresného súdu sp. zn. 1 Tp/192/2008 zo 16. decembra 2008 potvrdeným už uvedeným uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tpo/64/2008 z 23. decembra 2008.

Sťažovateľ 20. januára 2009, 4. marca 2009 a 10. marca 2009 podal žiadosti o prepustenie na slobodu, v ktorých uviedol, že sa chce vyjadriť ku skutku a k dôkazom vo vzťahu ku kvalifikácii, a tým aj k nedôvodnému ďalšiemu trvaniu väzby, preto žiadal rozhodnúť o nich na verejnom zasadnutí.

Dňa 19. marca 2009 podal prokurátor okresnému súdu návrh na predĺženie lehoty väzby. Návrh prokurátora bol sťažovateľovi a jeho obhajcovi doručený 27. marca 2009. Okresný súd 3. apríla 2009 vypočul sťažovateľa jednak k návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby, ako aj k jeho žiadostiam o prepustenie na slobodu. Uznesením sp. zn. 1 Tp/52/2009 z 3. apríla 2009 rozhodol o predĺžení väzby sťažovateľa do 17. októbra 2009 a uznesením sp. zn. 1 Tp/11/2009 z 3. apríla 2009 rozhodol o zamietnutí žiadostí sťažovateľa o prepustenie na slobodu a neprijatí písomného sľubu sťažovateľa.

Okresný súd v uznesení sp. zn. 1 Tp/52/2009 z 3. apríla 2009, ktorým rozhodol o predĺžení väzby sťažovateľa do 17. októbra 2009, uviedol tieto argumenty:

„Obvinený uviedol, že nesúhlasí s návrhom prokurátora.

Obhajca obvineného uviedol, že krajský prokurátor vo svojom návrhu neuviedol žiadny dôvod, prečo by mala väzba trvať aj naďalej. Absentujú konkrétne dôvody, prečo je väzba nevyhnutná. Novela Trestného poriadku, účinná od 1.2.2009, v ustanovení § 567c ods. 2 uvádza, že vo veciach, v ktorých sa začala väzba pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa rozhoduje o predĺžení lehoty trvania väzby na verejnom zasadnutí. Doposiaľ termín verejného zasadnutia určený nebol a preto trváme na tom, aby bol termín vytýčený, pretože je povinnosťou súdu rozhodnúť na verejnom zasadnutí a nie len vypočúť obvineného k návrhu.

Z vyšetrovacieho spisu mala sudkyňa pre prípravné konanie preukázané, že dokazovanie v prípravnom konaní doposiaľ nebolo ukončené napriek skutočnosti, že orgány činné v trestnom konaní pracovali plynule. Prípravné konanie nebolo možné ukončiť vzhľadom na rozsiahlosť a obtiažnosť celej trestnej veci. Konštatovanie, že neboli

vykonávané úkony s obvineným B. Š. sa síce zakladajú na pravde, ale je potrebné poukázať na tú skutočnosť, že boli vykonané úkony, ktoré súvisia s jeho trestnou vecou. Aj ďalšie úkony, ktoré bude potrebné vykonať, súvisia s celou trestnou vecou, teda aj s obvineným B. Š. Ustanovenie § 567c ods. 2 Tr. por. sa týka lehôt, ktoré sa počítajú podľa Trestného poriadku účinného do 1.2.2009, nie samotného konania a rozhodovania o návrhu na predĺženie trvania lehoty väzby.

Všetky vyššie uvedené zistené konkrétne skutočnosti naďalej odôvodňujú obavu, že obvinenému hrozí uloženie vysokého trestu odňatia slobody a tak je stále daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ Trestného poriadku. Hrozí obava, že obvinený v dôsledku hrozby vysokého trestu ujde, bude sa skrývať na neznámom mieste a tak mariť priebeh trestného konania.

Vyšetrovanie nebolo doposiaľ ukončené, dôvody väzby, pre ktoré bol obvinený vzatý do väzby naďalej trvajú, prepustením obvineného z väzby na slobodu hrozí zmarenie, alebo sťaženie účelu trestného konania a preto súd vyhovel návrhu prokurátora a predĺžil trvanie väzby obvinenému do 17.10.2009, kedy je predpoklad ukončenia prípravného konania v tejto veci.“

Na podklade sťažnosti podanej sťažovateľom krajský súd uznesenie okresného súdu sp. zn. 1 Tp/52/2009 z 3. apríla 2009 svojím rozhodnutím sp. zn. 3 Tpo/17/2009 z 15. apríla 2009 zrušil a sám rozhodol o predĺžení lehoty väzby do 31. júla 2009. Rozhodnutie obsahuje toto odôvodnenie:

„Uvedené uznesenie sťažnosťou napadol obvinený. V písomných dôvodoch sťažnosti, ktorú podal prostredníctvom obhajcu namieta, že napadnuté uznesenie neobsahuje zákonný dôvod, pre ktoré bolo možné predĺžiť trvanie väzby. Zdôraznil, že obvinený sa sám prihlásil na políciu, jeho totožnosť je zistená a má stále bydlisko. Z doteraz vykonaných dôkazov je zrejmé, že sa skutku, pre ktorý je mu vznesené obvinenie, nedopustil. Dodal, že podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku malo byť vo veci rozhodnuté na verejnom zasadnutí odvolávajúc sa na judikatúru ústavného súdu. Záverom navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a prepustiť ho z väzby na slobodu.

Krajský súd v Nitre, ako nadriadený orgán, na podklade riadne a včas podanej sťažnosti oprávnenou osobou, preskúmal podľa § 192 odsek 1, písmeno a/, b/ Trestného

poriadku správnosť všetkých výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým mohol sťažovateľ podať sťažnosť a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia a zistil, že sťažnosť obvineného je dôvodná, avšak z iných príčin ako uvádza sťažovateľ.

Nadriadený súd v rámci prieskumnej povinnosti zistil, že súd I. stupňa, v konaní predchádzajúcom napadnutému uzneseniu, postupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku, v ktorom boli zachované aj všetky zákonné lehoty.

V odôvodnení napadnutého uznesenia správne poukázal na splnenie formálnych i materiálnych podmienok vyplývajúcich z ustanovenia § 76 ods. 2, ods. 6 písm. b/, ods. 7 Trestného poriadku.

Aj nadriadený súd sa stotožňuje s návrhom prokurátora na predĺženie trvania lehoty väzby.

V doterajšom konaní boli vykonávané aj ďalšie úkony, teda je možno súhlasiť s návrhom prokurátora, že vo veci sa koná a pre celkovú obťažnosť veci, ktorá je charakterizovaná aj medzinárodnou spoluprácou nebolo možné v pôvodnej lehote predĺženia lehoty väzby do 17.04.2009 vyšetrowanie, resp. prípravné konanie ukončiť.

V prípade prepustenia obvineného na slobodu, by došlo podstatnému sťaženiu dosiahnutia účelu trestného konania. Za tohto stavu nemožno mať za to, že by doterajšia väzba bola v rozpore s účelom väzby a že by presiahla nevyhnutný čas.

Väzba však nie je trestom, ale je výlučne len procesným opatrením, ktorého účelom je dočasne zaistiť osobu obvinenú z trestného činu pre potreby prebiehajúceho trestného konania obmedzením jej osobnej slobody. Nadriadený súd má za to, že vzhľadom na doterajší priebeh dokazovania v prípravnom konaní je možné pri sústredení orgánov činných v prípravnom konaní, ktoré takémuto prípadu prináleží, ukončiť všetky potrebné úkony v lehote do 31. júla 2009.“

Uznesenie okresného súdu sp. zn. 1 Tp/11/2009 z 3. apríla 2009, ktorým boli zamietnuté žiadosti sťažovateľa o prepustenie na slobodu, sa opiera o tieto dôvody:

„Sudkyňa pre prípravné konanie preskúmala žiadosti obvineného, predložený vyšetrovací spis Krajského riaditeľstva PZ, Úradu justičnej a kriminálnej polície v Nitre

ČVS: KRP- 2/OVK-NR-2008, spisy Okresného súdu Nitra 1Tp/103/2008, 1Tp/192/2008 a vypočula obvineného.

Obvinený pri výsluchu uviedol, že žiada, aby bolo vyhovené jeho žiadostiam a aby bol prepustený z väzby na slobodu, pretože vyšetrovateľ mu sám povedal, že v jeho prípade väzba nie je dôvodná, pretože vo vzťahu k jeho osobe už boli vykonané všetky vyšetrovacie úkony .

Na základe spisov, ktoré preskúmala, mala preukázané, že obvinenému bolo vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin vydieračského únosu podľa § 186 ods. 1, 2 písm. b/, ods. 4 písm. a/ Tr. zák. spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák., za ktorý Trestný zákon stanovuje trest odňatia slobody od 20 rokov do 25 rokov odňatia slobody. Do dňa predloženia vyšetrovacieho spisu nedošlo k zmene právnej kvalifikácie skutku, ktorý je obvinenému kladený za vinu a ani k žiadnemu inému rozhodnutie vo veci samej.

Všetky vyššie uvedené zistené konkrétne skutočnosti naďalej odôvodňujú obavu, že obvinenému hrozí uloženie vysokého trestu odňatia slobody a tak je stále daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por. Hrozí obava, že obvinený v dôsledku hrozby vysokého trestu ujde, bude sa skrývať na neznámom mieste a tak mariť priebeh trestného konania. Z týchto dôvodov sudkyňa pre prípravné konanie žiadosti obvineného nevyhovela, zamietla ju a ponechala ho naďalej vo väzbe.

Sudkyňa pre prípravné konanie neprijala písomný sľub obvineného vzhľadom na povahu prejednávanej trestnej veci, osobu obvineného a nepovažovala ho za dostatočný na nahradenie väzby. “

O sťažnosti podanej sťažovateľom proti tomuto uzneseniu rozhodol krajský súd tak, že ju svojím rozhodnutím sp. zn. 3 Tpo/18/2009 z 15. apríla 2009 ako nedôvodnú zamietol, pričom argumentoval takto:

«Proti tomuto uzneseniu ihneď po jeho vyhlásení podal obvinený sťažnosť, ktorú zdôvodnil tým, že sa súd nezaoberal v zákone uvádzanými dôvodmi väzby a nevzal do úvahy fakt, že obvinený B. Š. sa sám prihlásil na políciu, má stále bydlisko a z vykonaných dôkazov v prípravnom konaní je zrejmé, že sa nedopustil skutku ako je uvedený v uznesení o vznesení obvinenia. Tým, že súd I. stupňa nekonal na verejnom zasadnutí postupoval v rozpore s ustanovením § 72 ods. 2 Trestného poriadku a tomu

prislúchajúcou judikatúrou Ústavného súdu SR. Záverom zdôraznil, že súd I. stupňa konal o návrhoch zo skoršieho obdobia, hoci mal konať bez prietahov. Navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a prepustiť ho na slobodu.

Krajský súd v Nitre, ako nadriadený orgán, na podklade riadne a včas podanej sťažnosti oprávnenou osobou, preskúmal podľa § 192 odsek 1, písmeno a/, b/ Trestného poriadku správnosť všetkých výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým mohol sťažovateľ podať sťažnosť a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia a zistil, že sťažnosť obvineného nie je dôvodná.

Nadriadený súd v rámci prieskumnej povinnosti zistil, že súd I. stupňa, v konaní predchádzajúcom napadnutému uzneseniu, postupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku, v ktorom boli zachované aj všetky zákonné lehoty. V doterajšom konaní boli vykonávané aj ďalšie úkony a pre celkovú obťažnosť veci, ktorá je charakterizovaná aj medzinárodnou spoluprácou nebolo možné v pôvodnej lehote predĺženia lehoty väzby do 17.04.2009 vyšetrovanie, resp. prípravné konanie ukončiť.

K argumentom obvineného, že súd I. stupňa mal konať o jeho žiadostiach na verejnom zasadnutí je nutné uviesť, že novela ustanovenia § 72 ods. 2 Trestného poriadku neobsahuje údaje, o ktoré obvinený uvádzal v dôvodoch sťažnosti ale vo vete šiestej tohto ustanovenia je uvedené „Predseda senátu alebo sudca pre prípravné konanie vypočuje obvineného a potom umožní...“. Z takéhoto znenia nevyplýva obligatórna povinnosť súdu rozhodujúceho o väzbe konať verejné zasadnutie.

Ak sudkyňa pre prípravné konanie žiadosti obvineného zamietla pri súčasnom konštatovaní dôvodnosti útekovvej väzby je nutné uviesť, že oprávnené je možné sa domnievať u obvineného, že sa bude skrývať aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu, keďže mu hrozí vysoký trest, ako to vyplýva z doposiaľ konštatovanej právnej kvalifikácie. Je samozrejmé, že orgán rozhodujúci o žiadostiach obvineného o prepustenie z väzby je povinný vždy preskúmať i obsah spisu a stav dokazovania, nemôže si však osvojiť právo rozhodovať, či sa obvinený skutku dopustil alebo nie, keďže v tomto štádiu v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1 Trestného poriadku postačuje podozrenie z toho, že skutok pre ktorý obvinenému bolo vznesené obvinenie, mal spáchať.“

Súd I. stupňa v súlade so zákonom zamietol žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu a neprijal písomný sľub pre nahradenie väzby vzhľadom na osobu

obvineného a povahu prejednávaneého prípadu podľa § 80 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku.»

Vo vzťahu k obom uzneseniam krajského súdu sťažovateľ namieta nedostatok súdneho preskúmania zákonnosti pozbavenia osobnej slobody z hľadiska požiadavky kvality preskúmania. V prvom rade ide otázku súvisiacu s vykonaním verejného zasadnutia, v druhom prípade sťažovateľ namieta nesplnenie požiadavky náležitého odôvodnenia rozhodnutia.

Požiadavky práva na preskúmanie zákonnosti väzby a rozhodnutie (vrátane rozhodovania o jej ďalšom trvaní) o nej sú obsiahnuté v čl. 17 ods. 5 ústavy v spojení s čl. 17 ods. 1 ústavy, ktorý vo všeobecnej rovine garantuje osobnú slobodu, ako aj v čl. 5 ods. 4 dohovoru a sú definované v stabilnej judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorou sa pri svojej rozhodovacej činnosti konštantne riadi aj ústavný súd.

K otázke konania verejného zasadnutia

Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky (okrem iného) na kvalitu (obsah) tohto preskúmania.

V súvislosti s otázkou kvality preskúmania judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva uvádza, že aj v konaní o preskúmanie zákonnosti väzby, teda v konaní podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru sa musia poskytovať určité základné procesné záruky (De Wilde a i. c. Belgicko z roku 1971), ktoré však nemusia byť nutne rovnaké ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 6 ods. 1 dohovoru v prípade rozhodovania vo veci samej, t. j. o oprávnenosti trestného obvinenia (Winterwerp c. Holandsko z roku 1979). V každom prípade však musí byť zaručená minimálne kontradiktórnosť konania a „rovnosť zbraní“.

Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacej „rovnosti zbraní“ v prípade konania o preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody na strane väzobne stíhanej osoby je, aby väzobne stíhaná osoba mala možnosť predložiť argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe, ako aj možnosť reagovať na „protiargumenty“ zástupcu štátu – prokurátora. Podľa názoru ústavného súdu nevyhnutnosť osobnej prítomnosti obvineného

pred súdom v takomto konaní treba posudzovať vždy individuálne, podľa okolností konkrétneho prípadu (obdobne pozri III. ÚS 345/06).

Ako už bolo uvedené, ústavný súd zistil, že návrh prokurátora na predĺženie lehoty väzby bol sťažovateľovi a jeho obhajcovi doručený 27. marca 2009. Následne, teda potom, ako sa sťažovateľ oboznámil s argumentáciou prokurátora, bol okresným súdom 3. apríla 2009 vykonaný výsluch sťažovateľa, na ktorom sa sťažovateľ vyjadril osobne, ale hlavne prostredníctvom svojho právneho zástupcu k návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby a tiež k svojim žiadostiam o prepustenie na slobodu. Z obsahu zápisnice o tomto výsluchu nie je zrejmé, či sa konalo na verejnom alebo neverejnom zasadnutí. Sťažovateľ sa však osobne aj so svojím právnym zástupcom zúčastnil výsluchu, ktorého predmetom bolo preskúmanie zákonnosti pozbavenia jeho osobnej slobody a bolo mu počas neho umožnené predniesť svoje argumenty. Účel základného práva zaručeného čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a práva zaručeného čl. 5 ods. 4 dohovoru bol v prvostupňovom konaní takto naplnený a z tohto pohľadu prípadné porušenie dotknutých ustanovení Trestného poriadku týkajúcich sa otázky konania verejného zasadnutia nemalo dopad na garancie obsiahnuté v uvedených článkoch ústavy a dohovoru.

V druhom stupni o sťažnostiach sťažovateľa podaných proti uzneseniam okresného súdu sp. zn. 1 Tp/52/2009 a sp. zn. 1 Tp/11/2009 z 3. apríla 2009 rozhodoval krajský súd 15. apríla 2009 na neverejnom zasadnutí.

Vo svojej judikatúre už ústavný súd vyslovil, že vo vedenom trestnom konaní má konajúci súd povinnosť zabezpečiť jeho účastníkom súdnu ochranu v rozsahu a za podmienok ústavne interpretovaného a aplikovaného zákona spôsobom rešpektujúcim ich základné práva garantované predovšetkým čl. 17 a čl. 46 až čl. 50 ústavy.

V prípade kolízie týchto práv (ako sú právo obvineného opakovane v krátkych intervaloch iniciovať konanie o preskúmanie zákonnosti väzby podaním žiadosti o prepustenie na slobodu obsahujúce garanciu kontradiktórnosti konania, rovnosti zbraní a tiež garanciu urýchleného rozhodnutia o zákonnosti pozbavenia osobnej slobody a tiež

napríklad právo obvineného na konanie vo veci trestného obvinenia bez zbytočných priet'ahov) musí konajúci súd dbať o udržanie ich spravodlivej rovnováhy.

Vychádzajúc z uvedeného nemožno preto každé jednotlivé konanie o preskúmaní zákonnosti väzby bez osobnej účasti obvineného kvalifikovať ako porušenie jeho základných práv a slobôd (III. ÚS 34/07).

Rešpektovanie práv zaručených v čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru však vyžaduje, aby v priebehu väzby obvineného bola procesná záruka spočívajúca v jeho možnosti byť osobne prítomný v konaní pred súdom a osobne sa k veci vyjadriť rešpektovaná v rámci periodickej súdnej kontroly väzby (v rámci konaní spadajúcich pod režim čl. 5 ods. 4 dohovoru bez ohľadu na to, či boli iniciované procesným úkonom obvineného alebo procesným úkonom orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu z jeho úradnej povinnosti) v primeraných (t. j. v relatívne krátkych) časových intervaloch. Osobná prítomnosť obvineného v konaní pred súdom je navyše nevyhnutná vždy, keď to vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu vyžaduje povaha skutočností (tvrdení a skutkových okolností), ktoré majú byť predmetom posúdenia (III. ÚS 34/07).

V posudzovanom prípade trvala väzba sťažovateľa v čase rozhodovania krajského súdu (15. apríla 2009) viac ako 9 mesiacov. Počas tohto obdobia preskúmavali súdy zákonnosť a opodstatnenosť sťažovateľovej väzby v konaniach, na ktoré sa vzťahuje režim čl. 5 ods. 4 dohovoru v týchto prípadoch: uznesenie okresného súdu o predĺžení väzby a neprijatí písomného sľubu obvineného sp. zn. 1 Tp/192/2008 prijaté na verejnom zasadnutí 16. decembra 2008, uznesenie krajského súdu o zamietnutí sťažnosti proti tomuto uzneseniu sp. zn. 3 Tpo/64/2008 prijaté na neverejnom zasadnutí 23. decembra 2008, uznesenie okresného súdu o zamietnutí žiadosti o prepustenie na slobodu a o neprijatí písomného sľubu sp. zn. 1 Tp/11/2009 prijaté 3. apríla 2009 na základe vykonaného výsluchu sťažovateľa, uznesenie krajského súdu o zamietnutí sťažnosti proti tomuto uzneseniu sp. zn. 3 Tpo/18/2009 prijaté na neverejnom zasadnutí 15. apríla 2009, uznesenie okresného súdu o predĺžení lehoty väzby sp. zn. 1 Tp/52/2009 prijaté 3. apríla 2009 na základe vykonaného výsluchu sťažovateľa a napokon uznesenie krajského súdu o zrušení

tohto uznesenia a o predĺžení lehoty väzby sp. zn. 3 Tpo/17/2009 prijaté na neverejnom zasadnutí 15. apríla 2009.

Zo šiestich prípadov (konania súdu rozhodujúceho v prvom stupni a konania súdu rozhodujúceho o podanej sťažnosti) bol sťažovateľ prvostupňovým súdom trikrát osobne vypočutý, a tak sa mu poskytla možnosť predložiť vo veci preskúmania zákonnosti väzby svoje argumenty. Danú kvantitu osobného vypočutia obvineného s prihliadnutím na celkové trvanie väzby v čase rozhodovania krajského súdu (15. apríla 2009) kvalifikuje ústavný súd z pohľadu garancií zaručených čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru vo vzájomnom vzťahu k ďalej uvedeným okolnostiam ako dostatočnú. Povaha skutočností (tvrdení a skutkových okolností), ktoré mali byť predmetom posúdenia v konaniach krajského súdu, nebola taká, že by si vyžadovala osobnú prítomnosť obvineného v konaní pred súdom, keďže skutočnosti uvedené v jednotlivých sťažnostiach podaných sťažovateľom proti prvostupňovým rozhodnutiam neprekračovali rámec obsahu dôvodov uvádzaných sťažovateľom vo vyjadreniach k návrhom prokurátora na predĺženie väzby, ako aj rámec argumentácie predostretej sťažovateľom na vykonaných verejných zasadnutiach okresného súdu.

Námietku porušenia základného práva zaručeného čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru vo vzťahu k otázke konania verejného zasadnutia posúdil ústavný súd v prípade oboch uznesení krajského súdu sp. zn. 3 Tpo/17/2009 a sp. zn. 3 Tpo/18/2009 z 15. apríla 2009 ako zjavne neopodstatnenú.

K otázke náležitého odôvodnenia rozhodnutia

Ako už bolo uvedené, konanie podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jednou z nich je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby

pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (pozri napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodovaniu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil.

Úlohou ústavného súdu je kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách.

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody.

Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00).

V uznesení sp. zn. 3 Tpo/17/2009 z 15. apríla 2009 krajský súd konštatoval splnenie formálnych podmienok väzby a v tejto súvislosti uviedol, že prvostupňový súd v konaní týkajúcom sa rozhodovania o predĺžení väzby postupoval v súlade s Trestným poriadkom a dodržal v ňom všetky zákonné lehoty vyplývajúce z ustanovení § 76 ods. 2, 6 písm. b) a ods. 7 Trestného poriadku. Stotožnil sa so závermi okresného súdu poukazujúcimi na obťažnosť veci danú potrebou medzinárodnej spolupráce, ktorá bráni ukončeniu vyšetrovania v pôvodne predĺženej lehote. Z hľadiska naplnenia materiálnych podmienok väzby krajský súd (v právomoci ktorého bolo posúdenie skutkových a právnych otázok relevantných na rozhodnutie o predĺžení lehoty väzby sťažovateľa) vychádzal zo skutkového a právneho stavu uvedeného jednak v návrhu prokurátora, ako aj v uznesení okresného súdu o pretrvávaní dôvodov útekovvej väzby v súvislosti s hrozbou vysokého trestu, ktorého závery krajský súd akceptoval.

V uznesení sp. zn. 3 Tpo/18/2009 z 15. apríla 2009 krajský súd poukázal na súlad postupu okresného súdu s relevantnými procesnými ustanoveniami Trestného poriadku. So závermi okresného súdu o danosti dôvodov útekovej väzby sa krajský súd stotožnil vzhľadom na existenciu hroziaceho vysokého trestu, ktorá opodstatňuje dôvodnú obavu, že sa sťažovateľ bude skrývať v snahe vyhnúť sa trestnému stíhaniu. Vo vzťahu k skutkovým okolnostiam týkajúcim sa danosti dôvodného podozrenia o spáchaní skutku sťažovateľom, ktoré je súčasťou materiálnych podmienok väzby, sťažovateľ uviedol, že z dôkazov vykonaných v prípravnom konaní je zrejmé, že sa skutku uvedeného v uznesení o vznesení obvinenia nedopustil. Krajský súd na tomto mieste poskytol argumentáciu, že v rozhodnutí o väzbe, resp. o žiadosti o prepustenie na slobodu nemôže konajúci súd rozhodovať o tom, či bol, alebo nebol obvineným skutok spáchaný, pretože v tomto štádiu postačuje v zmysle § 71 ods. 1 Trestného poriadku podozrenie o spáchaní skutku obvineným.

Z odôvodnení rozhodnutí krajského súdu nemožno vyvodit', že by sa krajský súd nevysporiadal s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa adekvátne a preskúmateľne, a podľa právneho názoru ústavného súdu sú tieto odôvodnenia ústavnoprávne akceptovateľné.

Ústavný súd dospel k záveru, že účinky uplatnenej právomoci vo veci rozhodujúceho krajského súdu v oboch rozhodnutiach sú zlučiteľné s obsahom sťažovateľom označených článkov ústavy, preto sťažnosť v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základného práva podľa čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru vo vzťahu k uzneseniam krajského súdu sp. zn. 3 Tpo/17/2009 z 15. apríla 2009 a sp. zn. 3 Tpo/18/200 z 15. apríla 2009 odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2009